

Rada Gminy Krzyżanowice
ul. Główna 5
47-450 Krzyżanowice

PETYCJA
w sprawie zwiększenia świadomości prawnej dotyczącej transplantacji
wśród lokalnej społeczności

Działając na podstawie Ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 roku (Dz. U. 2018 poz. 870) wnoszę petycję w sprawie zwiększenia świadomości prawnej dotyczącej transplantacji wśród lokalnej społeczności. Proszę o zamieszczenie informacji na temat obecnego stanu prawnego w Polsce regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od zmarłych osób w celu ich przeszczepienia na stronie internetowej urzędu i/lub w innych lokalnych środkach masowego przekazu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, jeżeli osoba za życia nie wyrazi sprzeciwu na pobranie po śmierci swoich narządów, to domniemywa się, że wyraża na to zgodę.

Sprzeciw można wnieść poprzez wpis w Centralnym Rejestrze Sprzeciwów, w formie pisemnego oświadczenia własnoręcznie podpisanego i noszonego przy sobie lub ustnej deklaracji, złożonej w obecności co najmniej dwóch świadków.

Rozmowa personelu medycznego z osobami najbliższymi zmarłego ma na celu ustalenie jego stanowiska na temat pośmiertnego dawstwa narządów. Prawo nie daje uprawnień rodzinie do decydowania o pobieraniu bądź niepobieraniu cudzych komórek, tkanek i narządów w celu ich przeszczepienia innej osobie. Każdy z nas jest potencjalnym dawcą narządów, dopóki sam za życia nie wyrazi sprzeciwu.

W 2021 roku w Polsce najmłodszy dawca miał 1,5 roku, a najstarszy miał 79 lat. W województwie śląskim 61 osób pośmiertnie podarowało komuś swoje narządy. Na wspomnianym obszarze było 16 szpitali aktywnych w programie pozyskiwania narządów od zmarłych na 38 szpitali z potencjałem dawstwa (Poltransplant Biuletyn Informacyjny 2022, s. 10, 11, 16). Na dzień 31 grudnia 2022 roku na przeszczepienie narządu oczekiwało 1856 osób (Statystyka prowadzona przez Centrum Organizacyjno-Koordinacyjne ds. Transplantacji „Poltransplant” w 2022 roku).

Pobrania komórek, tkanek lub narządów ze zwłok ludzkich w celu ich przeszczepienia lub pobrania komórek lub tkanek w celu ich zastosowania u ludzi można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu. - brzmi przepis art. 5 ust. 1 Ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. 2020 poz. 2134).

Uzasadnienie

W Polsce panuje przekonanie, że to rodzina decyduje o przeszczepieniu narządów zmarłego krewnego, co nie znajduje potwierdzenia w treści obowiązujących przepisów polskiego prawa. Niekiedy tylko osoba bliska zmarłego informuje personel medyczny o tym, czy zmarły wyraził za życia sprzeciw na pośmiertne pobranie jego narządów.

Wielu obywateli jest przekonanych, że trzeba podpisać specjalne oświadczenie woli lub zarejestrować się w jakiejś bazie danych w celu wyrażenia zgody na pośmiertne oddanie narządów. Prawda jest taka, że nie ma w Polsce oficjalnego rejestru „zgody” (jest tylko Centralny Rejestr Sprzeciwów), gdyż każdy z nas jest mimowolnie dawcą narządów, dopóki nie wyrazi sprzeciwu.

Potrzeba transplantacji może dotknąć każdego z nas. Każdy mieszkaniec naszego kraju powinien być świadomy tego, jak temat transplantacji wygląda pod względem polskiego prawa. Powinniśmy zachęcić go do poinformowania rodziny o swojej woli na temat ewentualnego pośmiertnego oddania narządów, by uniknąć w przyszłości potrzeby domniemywania czyjeś woli w przypadku niespodziewanej śmierci.

Według badań Centrum Badania Opinii Społecznej z 2016 roku 75% Polaków nie rozmawiało ze swoimi bliskimi na temat ewentualnego przeszczepienia narządów. Niestety tylko 20% badanych osób wie, że w Polsce wystarczy brak sprzeciwu za życia, aby zostać pośmiertnie dawcą narządów (CBOS (2016). *Postawy wobec transplantacji narządów*, s. 4, 12-13).

Możemy być dumni z tego, że to właśnie na terenie województwa śląskiego zespół prof. Zbigniewa Religi przeprowadził pierwszą w Polsce udaną transplantację serca.

Przedstawione informacje mają charakter informacyjny. Nikogo nie zmuszają do zmiany swojego światopoglądu. Decyzja o (nie)oddaniu po śmierci swoich narządów należy do każdego z nas. Poinformujmy bliskich o swojej decyzji! Jakakolwiek ona by nie była. Pośmiertne oddanie narządów jest ostatnim, najcenniejszym darem, jaki człowiek może ofiarować drugiemu człowiekowi.

Nie wyrażam zgody na ujawnienie moich danych osobowych na stronie internetowej.

Z wyrazami szacunku

RADA GMINY KRZYŻANOWICE

47 - 450 KRZYŻANOWICE - ul. GŁÓWNA 5

tel. (032) 4194050 wew. 139, fax (032) 4194234

e-mail biurorady@krzyzanowice.pl

BR 0004.9.2023

Krzyżanowice, dnia 13.02.2023

Uprzejmie informuję, że stosownie do przepisu art.2 ust.3 ustawy o petycjach (j.t.Dz.U.2018.870), problemy transplantologii nie mieszczą się w zakresie zadań i kompetencji Gminy, zatem Pana petycja z dnia 15.01.2023 roku, zgodnie z art.6 ust.1 ustawy została przekazana do organu właściwego jakim jest Ministerstwo Zdrowia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
(B. Chyżbek)
B. Chyżbek

Ministerstwo Zdrowia

Departament
Lecznictwa

DLT.055.1.2023.AM
Warszawa, 23 lutego 2023

wg rozdzielnika

Szanowni Państwo,

w związku z faktem przekazania do rozpatrzenia przez Ministerstwo Zdrowia petycji w sprawie zwiększenia świadomości prawnej dotyczącej transplantacji wśród lokalnej społeczności uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Ministerstwo Zdrowia nieustannie podejmuje działania na poziomie ogólnopolskim, które mają na celu zwiększenie liczby przeszczepień komórek, tkanek i narządów pobranych od dawców żyjących i zmarłych, w tym poprzez organizację kampanii informacyjno-edukacyjnych dot. szeroko rozumianej medycyny transplantacyjnej, które promują ideę honorowego i altruistycznego dawstwa. Przykładem takiej akcji, mającej na celu zwiększenie dostępności leczenia przeszczepieniem w Polsce, jest kampania „Solidarnie dla transplantacji” oraz powstała w ramach jej realizacji strona internetowa www.zgodanazycie.pl.

Obecnie opracowywana jest także *Narodowa Strategia Transplantacyjna*, której jednym z celów jest zwiększenie społecznej świadomości na temat leczenia z wykorzystaniem przeszczepienia narządów, tkanek i komórek, wraz z jednoczesnym uwzględnieniem akcji edukacyjnych w zakresie obowiązujących rozwiązań prawnych dotyczących dawstwa, a także promocja idei dawstwa narządów, tkanek i komórek.

Ponadto, zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy *o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów*¹ do zadań Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji „Poltransplant” należy prowadzenie działalności edukacyjnej mającej na celu upowszechnianie leczenia metodą przeszczepiania narządów, tkanek i komórek.

Oprócz wymienionych powyżej, szeroko pojętych działań na poziomie ogólnopolskim niezmiernie ważne są działania edukacyjne na poziomie lokalnym, podejmowane przez samorząd gminny czy powiatowy. Szczególną uwagę należy zwrócić na zadania z zakresu zdrowia publicznego, które obejmują m. in. edukację zdrowotną dostosowaną do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży i osób starszych, a także promocję zdrowia, które zgodnie z *ustawą o zdrowiu publicznym*² powinny podejmować także jednostki samorządu terytorialnego realizując zadania własne polegające na promocji lub ochronie zdrowia. Art. 7 ust. 1 pkt 5 i 8 ustawy o samorządzie gminnym³ określa zadania własne gminy, które obejmują sprawy ochrony zdrowia i edukacji publicznej, a zadania *

¹ Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2020 r. poz. 2134, z późn. zm.).

² Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608).

³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40).

publiczne powiatu o charakterze ponadgminnym w zakresie promocji i ochrony zdrowia oraz edukacji publicznej określa art. 4 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o samorządzie powiatowym⁴.

Przekazana petycja dotyczy zamieszczenia informacji na temat obecnego stanu prawnego regulującego pobieranie komórek, tkanek i narządów od osób zmarłych w celu ich przeszczepienia **na stronie internetowej urzędu i/lub w innych lokalnych środkach masowego przekazu**. Ministerstwo Zdrowia nie dysponuje możliwością zamieszczania takich komunikatów na stronach internetowych samorządów lokalnych oraz nie ma kompetencji do tego, by wydać polecenie podmiotom zarządzającym stroną internetową do umieszczenia powyższych informacji. To samorząd, w zakresie swoich zadań określonych w ww. ustawach obejmujących promocję i ochronę zdrowia oraz edukację publiczną, może podjąć odpowiednie działania zmierzające do zamieszczenia ww. informacji na stronach internetowych urzędów i/lub w innych lokalnych środkach masowego przekazu.

Z wyrazami szacunku

Agnieszka Beniuk-Patoła
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/

Otrzymują:

Rada Gminy Kroczyce
Rada Gminy Marklowice
Rada Miasta Radzionków
Rada Powiatu Mikołowskiego
Urząd Miejski w Sośniowicach
Rada Miejska Mikołowa
Rada Gminy Krzyżanowice
Rada Miasta Zabrze
Rada Gminy Mstów

⁴ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526).